

blikken
er mellom
ussland. Men
at ukrai-
plan om å

den Russland inva-
raktisk hjelpearbeid.
te hun å hjelpe over-
sin fra latvisk til
å flykte til Latvia,
med moren sin. Siden
tidvidet, til fremmede
r.
plper å gjøre noe. Jeg
for at vi skal venne
gen. Vi kan ikke det.
gjøre noe, bidra der
teller dager. Teller
der døde babyer. Teller
r. Bomber. Den
at tida tikker, og at
te vi får gjort, det er
for meg, som er vant
pe, skrive, lage noe
orfatteren.

estene

«k» var et stort inter-
gjennombrudd for
å øke er oversatt til
åk, både store språk-
om engelsk og tysk,
dre, som japansk,
og altså norsk. Det
å at hun før pande-
å reise mye rundt og
m latvisk historie,
l med eget kjennskap
k styre, som Georgia;
r flere opplever Sov-
a som fjernere, både
og historisk.

te over tjue år på å
steforeldregenerasjo-
velser i Latvia nok til
nne skrive «Mors-
tin har brukt over
bygge en enorm pro-
naskin i Russland.
ser vi hvor stor og
en faktisk er. Jo mer
på det, jo tydeligere
ør meg at Europas
erfor Russland disse

over tjue årene har vært altfor
høflig, nærmest servil. Han har
øvd på «blitskrig» flere steder i
mellomtida, sier Ikstena.

Lynkrig i Georgia

Hun bruker Russlands andre
naboland ved Svartehavet,
Georgia, som eksempel.

– I 2008 sendte Putin svære
styrker inn i Georgia. De
bombet byer, som Gori, som de
senere inntok. Fort inn, like fort
ut, og vips, så var etniske geor-
giere drevet på flukt fra hjem-
mene sine i de russiskstøttede
utbryterrepublikkene Sør-
Ossetia og Abkhasia. Så har vi
hele greia med Krim. Også der
viser Putin at han totalt mang-
ler grenser. Han bare ruller inn
og tar det han vil ha, mens
Vesten tusler forsiktig rundt på
tå, med høflig diplomati og fint-
følende forståelse. Vi har vært
altfor snille altfor lenge med
Putins Russland, sier Nora
Ikstena.

Modige Ukraina

Til nå.

– Jeg var i Lviv i Ukraina for
to år siden, i forbindelse med
den ukrainske oversettelsen av
«Morsmelk». Jeg har aldri møtt
et så patriotisk og modig folk.
Deres motstand nå, er den
modigste vi har sett i det 21.
århundret. Putin planla nok en
kjapp invasjon, som i Georgia
og på Krim, for å grabbe til seg
også der. Men der feilberegnet
han ukrainernes kampvilje, sier
hun.

Livet i bur

I latvisk historie slik den skil-
dres gjennom et mor-datter-
forhold i «Morsmelk», skjer
motstanden mot Sovjetunionen
på det mer subtile planet. Folk
leser ulovlige bøker, eller holder
gudstjeneste selv om religion er
forbudt. Men med en av kvin-
nene, ender det ikke så bra. Hun
dør ungt, kort tid før Berlin-
muren faller og Sovjetunionen
kollapser.

– Hva skjer med mennesker
som må leve i fangenskap? Det

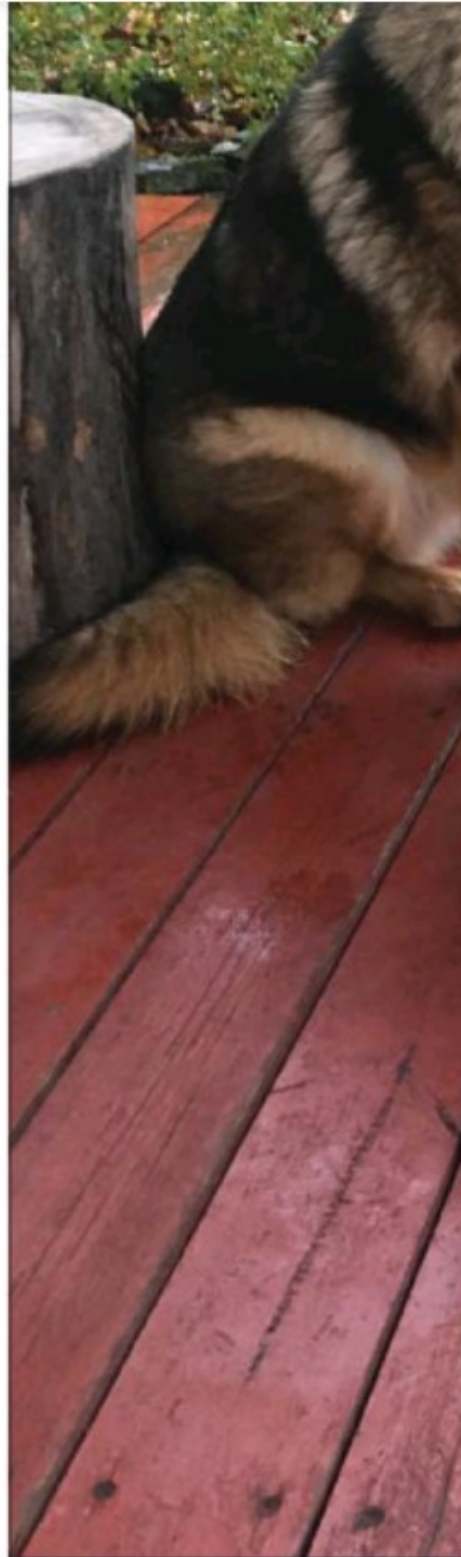
er hovedspørsmålet i «Mors-
melk». Noen ganger når jeg
besøker vestlige land, møter jeg
mennesker, oftest på venstre-
sida, som fortsatt leker med
ideen om at den sovjetiske ideo-
logien kanskje hadde noe for
seg, som et reelt alternativ til
kapitalismens svakheter. Men
det historien viser oss, er at du
ikke kan leke med den ond-
skapen. Da hopper den opp og
glefser til seg hele hånda di. Det
er det Putin viser oss nå. Han er
som det ville dyret som ble invi-
tert inn i demokratiet, som fikk
møte statsledere fra hele
verden, mens om dypt inni seg
beholdt aggresjonen og vill-
skapen. Nå viser han sin sanne
side, som psykopatiske ledere
som Hitler og Stalin før seg.

Russisk i Latvia

Som følge av planlagt sovjetisk
politikk, er det i dag en stor
russisk minoritet i Latvia, på
rundt 27 prosent av landets
befolkning. Enn så lenge opp-
lever Nora Ikstena at også de
russiskspråklige minoriteten
tar avstand fra Putins invasjon,
selv om russisktalende lettere
utsettes for russisk propa-
ganda. Spørsmålet er snarere
hva som vil skje i hjemlandet
hennes dersom Ukraina taper
mot Russland nå.

– Om Ukraina faller, hva er
neste land ut? Klart spørsmålet
ligger der. Vi er så tett, så tett,
på Russland. De er store, vi er
små. Men jeg kan ikke tenke på
det. Ikke konkret. Alt jeg vet, er
at om det blir nødvendig, så blir
jeg her og kjemper for Latvia, så
lenge det tar. Hvert individ har
et valg. Det er slik historie blir
til. Det koker ned til hver
enkeltperson, det de gjør for å
leve i dette livet. Vi må heller
ikke glemme at motstanden fins
overalt, også internt i Russland.
Det fins mange russere som tør
å tale Putin midt imot, selv om
konsekvensene er harde. Deres
mot skal heller ikke glemmes,
sier Nora Ikstena, forfatteren
av «Morsmelk».

gerd.elln.sandve@dagavisen.no



Den latviske forfatteren Nora Ikstena og



hunden Perkons, fotografert før Russland invaderte Uk